

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody
Mikołaj Dorożała

DOP-WŚ.0500.39.2026.WŁ
4374766.17942688.14590766
Warszawa, 12-06-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Jacka Sasina z 13 maja 2026 r. (znak: K10INT17075)

Temat: w sprawie działań hydrotechnicznych prowadzonych w okresie od lutego do kwietnia 2026 r. na terenie Puszczy Białowieskiej - obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT17075 Posła Jacka Sasina przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Jakie podmioty faktycznie uczestniczyły w wykonywaniu prac polegających na budowie zastawek, przetamowań lub innych działań hydrotechnicznych na terenie nadleśnictw Puszczy Białowieskiej w okresie od lutego do kwietnia 2026 r.?

2. Czy prace te były prowadzone przez jednostki Lasów Państwowych, RDOŚ, przedstawicieli MKiŚ, organizacje społeczne, wolontariuszy, studentów lub inne podmioty zewnętrzne?

W pracach terenowych realizowanych przez RDOŚ w Białymstoku w marcu 2026 r. wzięły udział osoby reprezentujące następujące instytucje: Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Białymstoku, Nadleśnictwo Białowieża, Białowieski Park Narodowy, Instytut Biologii Ssaków PAN, jednostka WOT oraz niezrzeszeni wolontariusze.

3. Który podmiot był inicjatorem tych działań oraz kto podjął decyzję o ich realizacji?

4. Kto zlecił wykonanie prac w terenie oraz kto zatwierdził ich zakres?

Działania na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 zostały zainicjowane przez RDOŚ w Białymstoku w oparciu o wyniki ekspertyzy hydrologicznej wykonanej przez Biuro Urządzania Lasu obejmującej Puszcę Białowieską. Dodatkowo działania realizowane przez RDOŚ w Białymstoku zawarte zostały w zadaniach ochronnych dla rezerwatu przyrody Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej, ustanowionych zarządzeniem Dyrektora RDOŚ w Białymstoku w 2025 r. natomiast w rezerwacie przyrody Podcerkwa działania wykonane zostały na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 12 marca 2026 r., znak DZP-WP.6205.33.2026.JB. Prace konsultowane

były również z uznanymi hydrologami - m.in. prof. Mateuszem Grygorukiem oraz dr Markiem Ksepko.

5. Kto sprawował nadzór nad realizacją tych działań w terenie?

Przedmiotowe prace wykonywane z inicjatywy RDOŚ w Białymstoku nie wymagały sprawowania nadzoru inwestorskiego, ponieważ nie były to prace budowlane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹. Wykonanie prac w terenie koordynowała RDOŚ w Białymstoku.

6. Czy w pracach uczestniczyły osoby pełniące funkcje publiczne w administracji rządowej?

W pracach terenowych koordynowanych przez RDOŚ w Białymstoku w marcu 2026 r. wziął udział – Pan Mikołaj Dorożala Główny Konserwator Przyrody.

7. Czy w działaniach uczestniczyły osoby określane jako eksperci lub naukowcy, a jeżeli tak – w jakim charakterze?

W pracach terenowych brali udział naukowcy/ekspersi Instytutu Biologii Ssaków PAN, jako przedstawiciele tejże jednostki naukowej. Jak wspomniano powyżej, prace były również konsultowane z hydrologami - m. in. prof. Mateuszem Grygorukiem oraz dr Markiem Ksepko.

8. Na jakiej podstawie prawnej dopuszczono do wykonywania prac organizacji społeczne, wolontariuszy lub studentów?

W przypadku prac wykonywanych w marcu 2026 r. nie zostało podpisane formalne porozumienie czy umowa na wykonywanie prac przez przedstawicieli podmiotów wskazanych w pkt 1 odpowiedzi. Jedynie w przypadku jednostki WOT sporządzono notatkę dot. uzgodnień. Należy jednak wskazać, że zezwolenie dotyczące rezerwatu Podcerkwa, o którym będzie mowa w pkt. 17 odpowiedzi, dopuszczało realizację prac przez zespół do 30 osób. W zakresie zaś rezerwatu Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej, zadania ochronne, których realizatorem jest RDOŚ w Białymstoku, nie przewidują obostrzeń w zakresie podmiotów, które mogą wspierać RDOŚ w Białymstoku w realizacji działania polegającego na spowolnieniu odpływu powierzchniowego wód.

9. Czy udział tych podmiotów był uregulowany w drodze porozumienia, umowy lub innego dokumentu?

W przypadku prac wykonywanych 14 marca 2026 r. nie zostało podpisane żadne porozumienie czy umowa na wykonywanie prac przez przedstawicieli podmiotów wskazanych w pkt 1 odpowiedzi.

10. Czy działania były realizowane w ramach projektu finansowanego ze środków krajowych lub zagranicznych, w tym LIFE, ELSP lub funduszy UE?

Działanie wykonywane przez RDOŚ w Białymstoku nie były realizowane z wykorzystaniem środków krajowych lub zagranicznych.

11. Czy prace były realizowane na podstawie dokumentacji technicznej lub projektu hydrotechnicznego?

¹ Dz. U. z 2026 r., poz. 524

Prace zrealizowane z inicjatywy RDOŚ w Białymstoku nie dotyczyły budowy zastawek. Wykonane prace dotyczyły budowy jedynie przetamowań, z naturalnych materiałów takich jak martwe drewno, które nie wymagały przygotowania dokumentacji technicznej lub projektu hydrotechnicznego.

12. Jaki formalny status posiada „Opracowanie hydrologiczne dla zlewni obszaru Puszczy Białowieskiej”?

Opracowanie wykonane przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w 2021 r. (autorzy: Ksepko M., Kolendo Ł., Boczoń A., Koźniewski M., Wojtas K., Chmur S.) pt. „Opracowanie hydrologiczne dla zlewni Puszczy Białowieskiej”, wykonane zostało na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

13. Czy dla wskazanych prac uzyskano wymagane prawem zgłoszenie wodnoprawne lub pozwolenie wodnoprawne?

Realizowane prace nie wymagały uzyskania pozwolenia ani zgłoszenia wodnoprawnego. Dokonano zgłoszenia zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody² oraz powiadomiono odpowiedni terytorialnie organ Wód Polskich.

14. Czy sporządzono formalną kwalifikację działań na gruncie ustawy Prawo wodne?

Wykonane przez RDOŚ w Białymstoku prace dotyczyły realizacji jedynie usypań z wykorzystaniem naturalnych materiałów (drewno, ziemia, kamienie) dostępnych w najbliższym sąsiedztwie ich wykonania.

15. Czy wykonano analizę wpływu planowanych działań na stosunki wodne?

Ocenę wpływu realizacji poszczególnych działań z zakresu retencji wykonano na etapie opracowania dokumentacji jaką jest ekspertyza hydrologiczna dla Puszczy Białowieskiej, sporządzona na zlecenie Lasów Państwowych.

16. Czy wykonano inwentaryzację przyrodniczą obejmującą ocenę wpływu działań na gatunki chronione i siedliska?

Obszar Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC20004 w ramach opracowywania dokumentacji planu ochrony został objęty dwuletnią inwentaryzacją przyrodniczą. Ocenę wpływu realizacji poszczególnych działań z zakresu retencji wykonano na etapie opracowania dokumentacji, jaką jest ekspertyza hydrologiczna dla Puszczy Białowieskiej, sporządzona na zlecenie Lasów Państwowych. Ponadto należy wspomnieć, iż w pracach terenowych brali udział przedstawiciele RDOŚ, Białowieskiego Parku Narodowego, Nadleśnictwa oraz IBS PAN, którzy identyfikowali podczas prac gatunki chronione.

17. Czy uzyskano zezwolenie na odstąpienie od zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych?

W przedmiotowym zakresie realizacji prac nie zaistniała potrzeba uzyskania stosowanych zezwoleń na odstąpienie od zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych. Ponadto RDOŚ w Białymstoku uzyskał ww. zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na odstąpienie od zakazów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3, 5, 6, 9, 15 oraz 20 ustawy o ochronie przyrody, w związku z potrzebą wykonania działań ochrony czynnej polegających na spowolnieniu spływu wody w obrębie rowów odwadniających oraz spływającej do rowów odwadniających zlokalizowanych w rezerwacie przyrody Podcerkwa.

² Dz. U. z 2026 r., poz. 13, ze zm.

W przypadku działań realizowanych w rezerwacie Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej zakazy, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, nie dotyczą wykonywania działań wskazanych w obowiązujących zadaniach ochronnych dla rezerwatu stąd też nie istniała potrzeba uzyskania derogacji w formie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

18. Na jakiej podstawie planistycznej prowadzono wskazane działania wobec braku zatwierdzonych PUL?

Realizacja działań na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 była oparta o wyniki ekspertyzy hydrologicznej. Ponadto należy nadmienić, że projekty planów urządzenia lasu dotyczące gospodarki leśnej poszczególnych Nadleśnictw nie mają nic wspólnego z działaniami ochronnymi takimi jak np. spowalnianie spływu wody. Dodatkowo działania realizowane przez RDOŚ w Białymstoku wynikały z zadań ochronnych dla rezerwatu Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej ustanowionych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w 2025 r.

19. Czy działania były przewidziane w Planie Zadań Ochronnych Natura 2000?

Wykonanie prac polegających na spowolnieniu spływu wody są działaniem ochronnym wobec najważniejszego zagrożenia dla Puszczy Białowieskiej, zdefiniowanego m.in. w planie zadań ochronnych oraz w projekcie nowego planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004, jakim jest przesuszenie siedlisk przyrodniczych na skutek ich odwadniania oraz zmian klimatu.

W obowiązującym planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska (PLC200004) odwodnienie terenu wskazano jako jedno z zagrożeń w szczególności dla siedliska 91D0 Bory i lasy bagienne, a obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych jako zagrożenie m.in. dla bociana czarnego, kropiatki czy poczwarówki jajowatej, przy czym jako działanie wskazano utrzymanie właściwych stosunków wodnych w zlewniach puszczańskich cieków oraz spowolnienie odpływu wód.

20. Czy sporządzono dokumentację powykonawczą oraz protokoły odbioru wykonanych prac?

Realizacja działań objętych zapytaniem nie wymagała przygotowania dokumentacji technicznej lub projektu hydrotechnicznego tychże urządzeń, stąd też nie wykonano dokumentacji powykonawczej oraz nie sporządzono protokołów odbioru prac.

21. W jakich dokładnie lokalizacjach prowadzono wskazane działania?

Prace zrealizowane były w Nadleśnictwie Białowieża w oddziałach leśnych: 577C, 577D, 582C, 438B, 488A, 392B, 393A.

22. Czy działania były zgodne z systemem zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO „Puszcza Białowieska”?

Działania z zakresu poprawy retencji wody w Obiekcie Światowego Dziedzictwa UNESCO Puszcza Białowieska zostały zawarte w dokumencie opracowanym przez Polskę w 2025 r. Zapisy ww. planu zintegrowanego zarządzania obiektem UNESCO zostały oparte m.in. na obowiązującym planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 oraz dokumentacji i projekcie planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004.

W planie zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO „Puszcza Białowieska”, opracowanym w 2025 r., zagrożenia związane z brakiem wody zaliczono do jednych z najistotniejszych zagrożeń dla obiektu (Systematyczne obniżanie się poziomu wód gruntowych, Wysychanie małych zbiorników wodnych i cieków, Deficyty wody w sezonie wegetacyjnym, Ubożenie zasobów wodnych, w tym obniżenie poziomu wód gruntowych, prowadzące do postępującego osuszania siedlisk oraz wzrostu żyzności siedlisk, Zamieranie i zanikanie torfowisk, Zmniejszanie się arealu leśnych siedlisk hydrogeniczných i związanych z nimi organizmów), wskazując w kierunkach działań i samych działaniach zadania związane z zatrzymywaniem odpływu wody z siedlisk wodnych, podmokłych i wilgotnych (Kierunek działań 3.2. Podejmowanie działań na rzecz zapobiegania fragmentacji i izolacji siedlisk w Obiekcie Działanie 3.2.1 Zapobieganie fragmentacji i izolacji siedlisk w Obiekcie). Jednocześnie w rozdziale 5.2 Podsumowanie rekomendacji eksperckich, który stanowi syntezę wytycznych i zaleceń, sformułowanych na podstawie wiedzy eksperckiej, wyników badań oraz ogólnych analiz związanych z ochroną obiektu UNESCO, w odniesieniu do zasobów wodnych, zalecono podejmowanie działań na rzecz zwiększenia retencji krajobrazowej (m.in. przemieszczanie, odpowiednie ułożenie rumoszu drzewnego powodujące lokalne ograniczenie odpływu powierzchniowego) w celu poprawy warunków infiltracji oraz spowolnienia odpływu powierzchniowego. Tym samym podjęte działania są w pełni zgodne z planem zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO „Puszcza Białowieska”.

23. Czy działania analizowano pod kątem wpływu na OUV Obiektu UNESCO?

24. Czy sporządzono analizę wpływu działań na integralność Obiektu Światowego Dziedzictwa?

Ocenę wpływu realizacji działania z zakresu retencji na obszar Natura 2000 i jego komponenty oraz obszar OUV wykonano na etapie opracowania dokumentacji, jaką jest ekspertyza hydrologiczna dla Puszczy Białowieskiej, sporządzona na zlecenie Lasów Państwowych przez BULiGL Oddział w Białymstoku. Nie przeprowadzono oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ponieważ taką ocenę przeprowadza się w toku wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która jest wymagana w przypadku planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Przedmiotowe działania nie są zaklasyfikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dlatego też taka ocena nie była wymagana. Natomiast zasadność tych działań była przeanalizowana w toku prac nad dokumentami planistycznymi dotyczącymi ochrony Puszczy Białowieskiej, o czym była mowa powyżej.

25. Czy prowadzono korespondencję pomiędzy MKiŚ, RDOŚ, LP, Wodami Polskimi oraz UNESCO/IUCN dotyczącą tych działań?

Powiadomiono odpowiedni terytorialnie organ Wód Polskich przed przystąpieniem do prac terenowych. Na piśmie zwrócono się także do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, Nadleśnictwa Białowieża i Hajnówka o podjęcie działań z zakresu retencji wody na terenie administrowanym przez Lasy Państwowe. Ponadto odrębnym pismem wystąpiono z wnioskiem do Nadleśnictwa Białowieża o uzgodnienie zakresu prac planowanych do realizacji na terenie rezerwatu Podcerkwa.

26. Czy działania prowadzone przed formalnym terminem rozpoczęcia robót były objęte odrębną podstawą prawną lub dokumentacją?

Przed rozpoczęciem prac terenowych związanych ze spowolnieniem odpływu wód powierzchniowych, prowadzono jedynie działania formalne (pisma i zawiadomienia itp.). Dane, które posłużyły do zaplanowania i realizacji działania pochodzą z przytoczonych wyżej dokumentacji m.in. dokumentacji do planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska.

27. Czy przeprowadzono niezależną ocenę skutków środowiskowych i hydrologicznych wskazanych działań?

Prace były każdorazowo oceniane przez pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, którzy je realizowali i są właściwi do takiej oceny, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³. Po wykonaniu prac w rezerwacie Podcerkwa zaobserwowano dłużej utrzymujący się poziom wody oraz zasiedlenie spiętrzeń przez płazy – m.in. żabę moczarową oraz żerowanie rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych, co pośrednio również potwierdza korzystny wpływ wykonanych działań na bioróżnorodność.

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.